

La distinció entre ètica i tecno-ciència

(No tot és ètica, però tot ho és...)

1. **No tot són problemes ètics.** Em preocupa que els professionals de l'acció psico-sòcio-educativa vegin problemes ètics a on no n'hi ha. I això perquè: *(i)* impedeix identificar correctament el problema al qual s'enfronten i els porta, de vegades, a embrancar-se en anàlisis que no porten enlloc (en ocasions acompanyats per filòsofs als quals els agrada dir, per justificar l'emboïc, que la seva professió consisteix en obrir dubtes més que en trobar respostes); i *(ii)*, menysté la seva professió i dificulta el progrés tecno-científic d'aquestes disciplines. Per tant, no tots els problemes que afronten els professionals de l'acció psico-sòcio-educativa són ètics. N'hi ha d'ètics, polítics, administratius, jurídics, tecno-científics...
2. **Tot és ètica.** Però tot i això, Heidegger va albirar com cap altra pensador que tot es fonamenta en l'ètica, perquè *êthos* és *habitança*, un ésser-en-el-món, un ésser-hi... i que hi ha maneres i maneres d'*habitança*, d'ésser-en-el-món, d'ésser-hi.
3. **Ètica aplicada i ètica fonamental.** Dir que no tot és ètica però que tot és ètica no és contradictori si diferenciem dos usos de la paraula *ètica*: la que anomenaré *ètica aplicada* i la que anomenaré *ètica fonamental*. L'*ètica aplicada* és una branca més del saber que, al costat de les altres ciències (la pedagogia, la psicologia, la medicina, la sociologia, l'antropologia, etc.), intenta donar respostes adequades a l'acció sobre el món i als problemes que aquesta acció planteja. En el cas que ens ocupa, el món de la infància. L'*ètica fonamental*, en canvi, es pregunta perquè hi ha moral i sobre quina base es fonamenta. En altres paraules: l'ètica aplicada es preocupa,

per exemple, de determinar si en una situació preval el dret a la llibertat o a la seguretat, perquè ambdós han entrat en conflicte; l'ètica fonamental, en canvi, es preocupa d'escatir perquè la llibertat o la seguretat són valors que hem convertit en drets que es volen universals.

4. **Alguns exemples:**

4.1. «**És ètic retirar un infant de la seva família?**». Quan els professionals de l'acció psico-sòcio-educativa em pregunten, per exemple, si és ètic retirar un infant de la seva família, cal demanar si ho pregunten a l'ètica fonamental o a l'ètica aplicada.

Si ho pregunten a l'*ètica fonamental*, la reflexió ens portarà a escatir per què ens preocupem pels infants maltractats, perquè podríem no preocupar-nos-en. Podríem ni tant sols sentir interpel·lats pel seu sofriment i si ens hi sentíssim, podríem considerar correcte, per exemple, no immiscir-nos en la vida dels altres. En canvi ens sentim o considerem correcte sentir-nos interpel·lats pel sofriment dels altres, sobretot si són vulnerables, i considerem una responsabilitat moral inqüestionable intervenir-hi. En definitiva, ens portaria a preguntar-nos per les raons que fan que els valors, principis i drets de la Declaració Universal de Drets Humans i de la Convenció sobre els drets dels infants siguin universalment exigibles.

Ara bé, si allò que es demana amb la pregunta «És ètic retirar un infant de la seva família?» no és aquesta mena d'anàlisi sinó si és correcte retirar tal o qual infant de la seva família o fins i tot si és correcte retirar infants de les seves famílies, no és a l'ètica aplicada a qui li pertoca, de moment, analitzar i respondre aquesta qüestió, sinó a la pedagogia i a la psicologia.

- 4.2. **«Una noia de quinze anys explica al seu terapeuta que quan tenia tretze anys el seu pare va abusar sexualment d'ella. És ètica i jurídicament correcte no comunicar-ho a Fiscalia?».** Aquesta situació va ser analitzada l'any 2013 amb l'EAIA del Vallès Occidental i les conclusions han estat publicades per la UOC. [Explicar perquè inicialment era una qüestió psico-sòcio-educativa i posteriorment jurídica i ètica].
- 4.3. situació de la noia del CRAE que explica a l'educadora una confidència i demana que no ho expliqui a ningú de l'equip]
5. **Per què els professionals de l'acció psico-sòcio-educativa veuen problemes ètics allà a on, al menys inicialment, no n'hi ha?. Em sembla que hi ha tres factors que ho poden explicar:**
- 5.1. El poc domini tecno-científic de les ciències de l'àmbit psico-sòcio-educatiu.
- 5.2. L'alta dependència de les problemàtiques que atenen els professionals de l'acció psico-sòcio-educativa amb la política i el sistema econòmic.
- 5.3. El malestar moral.

Durant molts anys he treballat en l'àmbit de la bioètica i els professionals sanitaris [explicar les diferències i coincidències].